

ПЕТРУ ВАСИЛЬОВИЧУ СТАПАЮ — 70!

*1 вересня 2014 року
доктору сільськогосподарських наук,
професору, завідувачу лабораторії
живлення
та біосинтезу продукції жуйних
Інституту біології тварин НААН,
Стапаю Петру Васильовичу
виповнилося 70 років*

Стапай Петро Васильович народився 1 вересня 1944 р. у с. Репедь, Республіка Польща. У 1972 р. закінчив Львівський зооветеринарний інститут за спеціальністю «зоотехнія» з присвоєнням кваліфікації вченого зоотехніка. Наукова діяльність розпочалась з 1972 р. в Українському науково-дослідному інституті фізіології і біохімії сільськогосподарських тварин на посаді молодшого наукового співробітника лабораторії біохімічних основ вовноутворення. У 1980 р. захистив кандидатську дисертацію і був переведений на посаду старшого наукового співробітника вищеназваної лабораторії. З травня 1995 р. — завідувач лабораторії ліпідів і жирних кислот Інституту фізіології і біохімії тварин УААН, а з березня 1996 р., після ліквідації цієї лабораторії, — провідний науковий співробітник лабораторії біохімічних основ вовноутворення. У 1997 р. після захисту дисертації на тему: «Ліпіди шкіри, їх роль в процесах вовноутворення та збереженні природних властивостей вовни овець» П. В. Стапаю було присвоєно науковий ступінь доктора сільськогосподарських наук за спеціальністю «біохімія».

Після реорганізації Інституту фізіології і біохімії тварин і Інституту землеробства і тваринництва Західного регіону України і створення на їх базі

Інституту землеробства і біології тварин УААН, переведений на посаду провідного наукового співробітника лабораторії технології вівчарства і біохімічних основ вовноутворення, а з жовтня 1998 р. — завідувача лабораторії живлення і селекції птиці. З грудня 1998 р. і на цей час — завідувач лабораторії живлення та біосинтезу продукції жуйних. Науковий стаж 42 роки. Основний напрям діяльності пов'язаний з проблемою вівчарства, зокрема, з дослідженням біохімічних процесів в організмі овець у зв'язку з вовноутворенням. Наукова діяльність особливо тісно пов'язана з вивченням ліпідного обміну в шкірі, волосяних фолікулах та крові овець у зв'язку з процесами росту вовни, ролі жиропоту у збереженні фізико-хімічних властивостей волокон. Зокрема, запропоновано концепцію розшифровки механізмів виникнення такої вади вовни, як пожовтіння волокон, розроблені конкретні заходи з його попередження та ліквідації. П. В. Стапай — співавтор нового породного типу закарпатських тонкорунних вовново-м'ясних овець, автор понад 200 наукових праць, у т. ч. чисельної кількості авторських свідоцтва і патентів, понад 20 методичних рекомендацій. Під керівництвом П. В. Стапая виконано та захищено 5 кандидатських дисертацій,

готується до захисту докторська дисертація. П. В. Стапай є членом спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій при Інституті біології тварин НААН та при Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького, координаційно-методичної ради з вівчарства, а також був головою Державної експертної комісії з проведення апробації нової асканійської м'ясо-вовнової породи овець з кросбредною вовною та головою Державної іспитової комісії у Львівському національному університеті ветеринарної

медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького.

За багаторічну результативну роботу П. В. Стапай нагороджений Подяками і грамотами Львівської обласної держадміністрації.

Колектив працівників Інституту біології тварин НААН щиро вітає ювіляра, зичить міцного здоров'я та творчого довголіття!

РАТИЧУ ІРИНЕЮ БОРИСОВИЧУ — 75

15 жовтня 2014 року відомому вченому в галузі біохімії сільськогосподарських тварин, члену-кореспонденту НААН, доктору сільськогосподарських наук, старшому науковому співробітнику, головному науковому співробітнику лабораторії фізіології, біохімії та живлення птиці

Ратичу Іриней Борисовичу
виповнюється 75 років

Ратич І. Б. народився 15 жовтня 1939 року в селі Оріховець Підволочиського району Тернопільської області. У 1959 році з відзнакою закінчив ветеринарний факультет Львівського зооветеринарного технікуму, а в 1966 р. — ветеринарний факультет Львівського зоотехнічно-ветеринарного інституту.

Трудовий шлях Іриней Борисовича в науці складає 55 років. У 1959 році він був зарахований на посаду старшого лаборанта лабораторії біохімії Науково-дослідного інституту землеробства і тваринництва західних районів УРСР. У 1961 р. перевівся до новоствореного у Львові Українського науково-дослідного інституту фізіології і біохімії сільськогосподарських тварин для роботи в лабораторії фізіологічних основ утримання тварин, де пройшов шлях від старшого лаборанта до доктора сільськогосподарських наук, провідного

наукового співробітника, заступника директора інституту з наукової роботи. З 1967 р. — молодший науковий співробітник Українського науково-дослідного інституту фізіології і біохімії тварин, а з 1976 р. — старший науковий співробітник. Із 1989 р. — провідний науковий співробітник, а з березня 1994 р. — заступник директора Інституту фізіології і біохімії тварин УААН з наукової роботи.

Після ліквідації в 1997 р. Інституту фізіології і біохімії тварин УААН та Інституту землеробства і тваринництва Західних районів України УААН і створення на їх базі Інституту землеробства і біології тварин УААН із січня 1998 р. працював заступником директора з наукової роботи, а з липня 1998 р. — директором цього інституту. З 2001 року по сьогодні Іриней Борисович працює головним науковим співробітником

названого вище інституту, який нині має назву Інститут біології тварин НААН.

У 1971 р. захистив кандидатську дисертацію на тему: «Дослідження показників білкового обміну в крові й шкірі телят за ультрафіолетового опромінювання». З 1982 р. має вчене звання старшого наукового співробітника із спеціальності «біохімія».

У період з 1966 по 1976 р. коло наукових інтересів вченого стосувалося досліджень, пов'язаних з дією штучних джерел ультрафіолетового опромінювання на організм сільськогосподарських тварин. Одним з пріоритетних напрямів у з'ясуванні механізму дії ультрафіолетового опромінювання було вивчення змін ферментних систем та фізико-хімічних властивостей білків шкіри. Показано, що за ультрафіолетового опромінення тварин відбувається фотоліз розчинних білків шкіри з утворенням біологічно активних сполук, внаслідок чого виникають біологічні ефекти, які впливають на продуктивність тварин. Надалі дослідження проводилися на птиці і були спрямовані на вивчення обмінних процесів та продуктивності у зв'язку з протеїновим, амінокислотним і мінеральним живленням, а також на розробку рецептури чисторослинних комбікормів та нових мінеральних преміксів.

На основі комплексного вивчення біохімічних механізмів дії екзогенного сульфату на організм птиці з урахуванням кількості протеїну, сірковмісних амінокислот і загальної сірки в раціоні, шляхом застосування методів радіології, біохімії, фізіології і живлення, вперше встановлена можливість використання сірки мінеральних сполук для синтезу цистину в їх організмі, специфічна роль різних органів у метаболізмі органічних і мінеральних сірковмісних сполук, розроблено теоретичні основи і практичні рекомендації з використання сульфату натрію в годівлі птиці різного віку, виду і напрямку продуктивності.

Узагальнив результати багаторічних досліджень у монографії «Біологічна роль сірки і метаболізм сульфату у птиці». На підставі захисту матеріалів, викладених у монографії, ВАК України в 1994 р. присуджує йому науковий ступінь доктора сільськогосподарських наук.

Обраний членом-кореспондентом УААН (23.12.1999 р.) зі спеціальності «Фізіологія і морфологія тварин» відділення зоотехнії.

Як провідний вчений у галузі біохімії, фізіології та живлення тварин проводить підготовку кадрів через аспірантуру і докторантуру. За останні роки він підготував шість кандидатів і одного доктора наук. Ратич І. Б. — член спеціалізованих рад із захисту докторських дисертацій в Інституті біології тварин НААН та у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. За матеріалами наукової діяльності ним особисто та у співавторстві опубліковано близько 400 наукових праць, у тому числі 3 монографії, 2 посібники та 17 авторських свідоцтв і патентів, розроблено 3 технічні умови.

За багаторічну сумлінну працю на науковій ниві І. Б. Ратич нагороджений знаком «Ударник одиннадцятої п'ятилетки» (1985 р.); медаллю «Ветеран труда» (1986 р.); Дипломом другого ступеня Виставки досягнень народного господарства УРСР за успіхи у економічному і соціальному розвитку Української РСР (1989 р.); Почесною відзнакою Української академії аграрних наук (2006 р.); Почесною відзнакою Аграрного університету імені Коллонтая (м. Краків, Республіка Польща) за досягнення у розвитку науки (2008 р.); Трудовою відзнакою «Знак пошани» Міністерства аграрної політики України (2009 р.), а також є Лауреатом премії імені С. З. Гжицького, 2008 р.

Колектив працівників Інституту біології тварин НААН щиро вітає ювіляра, зичить йому доброго здоров'я та творчого довголіття!